

PAŁAC SASKI

NIEZWYKŁE MIEJSCE W NIEZWYKŁYM MIEŚCIE

PO CO NAM ZABYTKI? ODBUDOWA PAŁACU SASKIEGO

SCENARIUSZ LEKCJI HISTORII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

SCENARIUSZ LEKCJI DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT: Po co nam zabytki? Odbudowa Pałacu Saskiego.

(1–2 godz. lekcyjne)

Materiał przeznaczony jest do realizacji na lekcji historii lub godzinie wychowawczej.

Uwaga wstępna:

Lekcję należy przeprowadzić po zrealizowaniu tematu *Niemni świadkowie historii – zabytki i symbole kultury polskiej*.

Podstawa programowa nauczania historii w szkole podstawowej szczególnie akcentuje, jak ważne jest kształtowanie więzi z krajem ojczystym, świadomości obywatelskiej, postawy szacunku i odpowiedzialności za własne państwo, utrwalanie poczucia godności i dumy narodowej. Istotne jest budzenie przekonania, że nie można budować przyszłości bez pamięci historycznej, bez kształtowania szacunku dla dziedzictwa narodowego oraz wyrabiania poczucia troski o pamiątki i zabytki historyczne.

Ponadto rozbudzanie zainteresowań własną przeszłością, swojej rodziny oraz historią lokalną i regionalną są podstawą budowania szacunku dla innych ludzi oraz dokonania innych narodów.

Treści nauczania (wymagania szczegółowe podstawy programowej)

Klasa IV

II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. **Uczeń:**

1) wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami.

III. Refleksja nad historią jako nauką. **Uczeń:**

3) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych.

Klasa V–VIII

XI. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku. **Uczeń:**

6) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.

XVI. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. **Uczeń:**

1) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

Cele ogólne:

- rozwijanie świadomości na temat znaczenia dziedzictwa kulturowego;
- rozbudzanie zainteresowania materialnymi świadectwami przeszłości na przykładzie Ogrodu Saskiego.

Cele szczegółowe.

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest dziedzictwo narodowe;
- określa zabytek jako źródło historyczne;
- przedstawia rolę zabytków we współczesnej kulturze i historii;
- doskonali umiejętności pracy w grupie.

Metody i formy pracy:

- rozmowa nauczająca;
- dyskusja;
- prezentacja;
- praca indywidualna;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- strony internetowe <https://nid.pl/pomniki-historii/> i <https://odkryjpalacsaski.pl/>;
- plan Osi Saskiej (Materiał pomocniczy nr 1.);
- formularz listu urzędowego (Materiał pomocniczy nr 2.).

Tok lekcji

Zadanie poprzedzające lekcję

1. Czynności organizacyjne / wstępne

2. Ogniwio wiążące

- a) Poproś uczniów o przypomnienie informacji z poprzedniej lekcji, czym jest zabytek, jakie są rodzaje zabytków oraz jakie są formy ochrony zabytków.
- b) Podczas wymieniania form ochrony zabytków, zwróć uwagę uczniów na określenie **Pomnik Historii**. Przypomnij, że jest to jedna z pięciu form ochrony zabytków wymienionych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Przypomnij definicję: *Terminem **Pomnik Historii** określa się zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury. Rangę Pomnika Historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W treści prezydenckiego rozporządzenia określa się cechy zabytku świadczące o jego szczególnej wartości, precyzyjnie wyznacza jego granice i zamieszcza schematyczną mapę z lokalizacją i granicami obiektu.*

- c) Poproś uczniów, aby pracując w parach, znaleźli na stronie <https://nid.pl/pomniki-historii/> Aktualny spis Pomników Historii i poszukali informacji o pomnikach historii znajdujących się w Warszawie. W zakładce „Warszawa – historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim i Wilanowem” uczniowie znajdą informacje o Osi Saskiej. Poproś, aby jeden z uczniów odczytał je w klasie.

*Realizowane przez królów saskich rozległe barokowe założenie, tzw. **Oś Saska**, rozciągało się w kierunku zachodnim od otwierającej je monumentalnej bramy na Krakowskim Przedmieściu. Pierwotnie składało się z bogato zabudowanego dziedzińca, **pałacu**, ogrodu oraz zespołu koszar. Pozostałością tego kompleksu są dziś uliczka wiodąca na dawny dziedziniec, obecny plac Piłsudskiego, trójarkadowy fragment kolumnady pałacu będący symbolicznym Grobem Nieznanego Żołnierza oraz publiczny ogród z kilkunastoma kamiennymi rzeźbami. Na północ od Ogrodu Saskiego rozciąga się nieco mniejsze barokowe założenie pałacowo-ogrodowe należące pierwotnie do wojewody płockiego, Jana Dobrogosta Krasinśkiego. Od zachodu granicę pomnika historii zamykają obiekty: pałac Mostowskich, zabudowa placu Bankowego i pałac Lubomirskich.*

- d) Po odczytaniu tej informacji, poproś uczniów o przedstawienie pracy domowej: informacji o historii Pałacu Saskiego w Warszawie: rok powstania, lata przebudowy, kolejni właściciele, przeznaczenie pałacu w kolejnych latach, okoliczności zburzenia pałacu.
- e) Przedstaw mapę Osi (Materiał pomocniczy nr 1.). Powiedz, że na dzisiejszej lekcji zajmiecie się historią Pałacu Saskiego, ponieważ planowana jest jego odbudowa wraz z pałacem Brühla i kamienicami przy ul. Królewskiej.

3. Zajęcia właściwe

- a) Zapytaj uczniów, czy podczas poszukiwania informacji na temat Pałacu Saskiego odkryli stronę <https://odkryj-palacsaski.pl>. Powiedz, że informacje z tej strony posłużą do zapoznania się ze szczegółowymi informacjami na temat historii Pałacu Saskiego.

- b) Podziel uczniów na pięć grup. Powiedz, że będą dziennikarzami gazety, których zadaniem będzie przygotowanie wydania poświęconego odbudowie Pałacu Saskiego na podstawie informacji ze strony <https://odkryjpalacsaski.pl>. Każda z grup będzie miała za zadanie przygotowanie kolejnego chronologicznego działu gazety – prezentacji (np. w Power Point) z wykorzystaniem materiałów (grafik, zdjęć) z tej strony.

Grupa I – Pałac Saski w latach 1661–1795

Grupa II – Pałac Saski w latach 1795–1918

Grupa III – Pałac Saski w latach 1918–1939

Grupa IV – Pałac Saski w latach 1939–1945

Grupa V – Pałac Saski w latach 1945–2022

- c) Po wykonaniu zadania poproś grupy o zaprezentowanie efektów swojej pracy. Jeśli będzie taka potrzeba, odpowiedz na pytania uczniów. Podsumowując, podkreśl, że zabytki to nie tylko wartość materialna, ale przede wszystkim duchowa. Są one zbiorem emocji i wspomnień, żywymi obrazami doświadczeń z minionych lat, które wzbogacają naszą współczesność.
- d) Ponumerujcie kolejne prezentacje w takiej kolejności, w jakiej będą prezentowane w gazecie (będzie to tzw. ma-kieta gazety do składu).

- e) Porozmawiaj z uczniami, jakie wartości wprowadzają zabytki do naszej współczesnej przestrzeni? Jak w Polsce podchodzi się do zagadnienia odbudowy dawnych przestrzeni oraz jak zachować równowagę pomiędzy nową ich funkcją, a zachowaniem ich dawnego charakteru? Pozwól na swobodne wypowiedzi. Po dyskusji, podsumuj je.

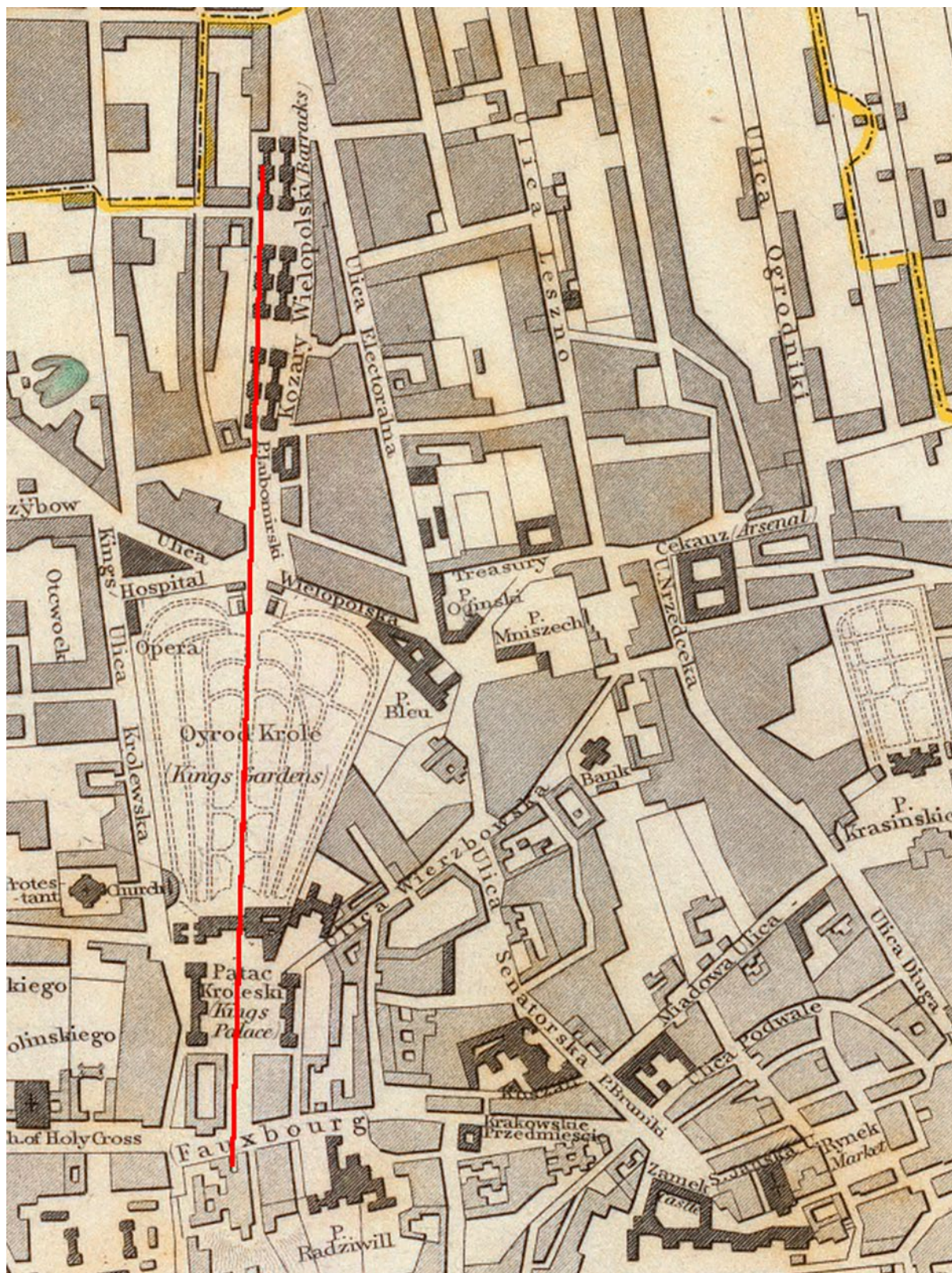
4. Podsumowanie zajęć

- a) Poproś uczniów, aby pracując w parach, napisali list adresowany do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w którym przedstawiają argumenty popierające odbudowę Pałacu Saskiego w Warszawie, jako Pomnika Historii. Powiedz im, aby pamiętali o zachowaniu formy listu urzędowego i właściwych argumentach (Materiał pomocniczy nr 2.).
- b) Po upływie wyznaczonego czasu poproś chętne pary uczniów o przedstawienie swojej propozycji listu.
- c) Podsumuj wypowiedzi uczniów, zwracając uwagę na przedstawioną przez uczniów argumentację. Podkreśl, że Pałac Saski jest jednym z symboli przedwojennej Warszawy oraz II Rzeczypospolitej. To przed nim odbywały się najważniejsze uroczystości i wydarzenia, które gromadziły tłumy, szczególnie zaś uroczystości związane z obchodami rocznic odzyskania przez Polskę niepodległości. Przed II wojną światową Pałac Saski był siedzibą Sztabu Generalnego (Głównego) Wojska Polskiego. Dlatego jego odbudowa ma wielkie znaczenie dla poczucia ciągłości historii oraz dziedzictwa kulturowego naszego kraju.

Propozycja pracy domowej

Opowiedz swoim najbliższym o historii Pałacu Saskiego i planach jego odbudowy. Jeśli to możliwe zaprezentuj informacje ze strony <https://odkryjpalacsaski.pl/>. Zapytaj, co sądzą o tych planach.

Materiał pomocniczy nr 1.

Wikipedia [Public Domain]

▲ Plan Warszawy z 1831 r. z zaznaczoną Osią Saską.

Materiał pomocniczy nr 2.

Forma listu urzędowego

imię, nazwisko nadawcy
adres nadawcy

miejsowość, data

Imię i nazwisko adresata
sprawowana funkcja
adres urzędu

Zwrot grzecznościowy do adresata (np. Szanowny Panie Konserwatorze)

treść listu

zwrot grzecznościowy (np. *Z wyrazami szacunku*)

podpis